

Horizonton innen, horizonton túl

Hangay György: Túl a horizonton

A természet egésze iránti örökös érdeklődésem nyomán, miután hírért vettem Hangay György új könyvének, hamarosan irányt is vettem az egyik könyvesboltba, hogy mielőbb magaménak tudhassam. Érdekelt, ezúttal mivel nyugtözi le olvasóit. Annyi szent, hogy lakóhelyemről, Szlovákiából szemlélve egy Ausztráliában élő ember által írt könyv mindenképpen túl van a horizonton. És mint az a borítóján olvashatókból kiderül (Nepál, Szumátra, Borneó, Fülöp-szigetek, Malajzia), tartalmánál fogva meg végképp. Sőt igazából a tartalom még a szerző lakóhelye látóhatárába se fér be.

A keménytablás, cérnafűzött, összességében 204 oldalnyi terjedelemben megjelent könyv magassága és szélessége azonos. A borító kellemes tapintású, elején egy szépséges borneói hegység színes fotója. Fehér lapjai (a színes fotós melléklet kivételével) mattak, ami jó, hiszen nem rontja az olvasási élményt. A tartalmi rész, szakszóval mondv a kenyérszöveg, könnyen olvasható Ubuntu betűtípussal készült. Az egész olvasnivaló lényegét erősíti, hatásosabbá teszi a 13 fekete-fehér és a 124 színes fénykép, amelyeknek javarésze magának a szerzőnek az archívumából válogatódott a lapokra.

Kíváncsian nyitottam hát ki a könyvet. És mit látok elsőként, fotót a Magas-Tátra egy részletével. „Mit keres a közép-európai hegység egy az Ázsia dél-keleti részének helyszíneit tárgyaló műben?” – tettem fel magamnak a kérdést. A Bevezetőben megkaptam a választ: ez a hegyvidék volt az első bebarangolt a kalandvágó bogarász, zoológus (mert, aki esetleg nem tudná, egyebek mellett ez lenne Hangay György) életében.

A Bevezetőn, Utószón és Köszönetnyilvánításon túl öt fejezetre osztódik az írás, amiről a könyv fentebb említett alcíme is árulkodik. Mindent sorban végigolvasva az a benyomás fogalmazódott meg bennem, hogy azok fogják nagy kedvük lelteni a szerző soraiban, akik a természet, a természetjárás, az állat- és növényvilág szépségei és/vagy furcsaságai, a történelem, a néprajz vagy egyszerűen a mindennapi emberi lét nehézségei és különkségei iránt fogékonyak. Megkockáztatom, sokan vannak ilyen emberek. Összességében nyugodt szívvel ajánlom azok figyelmébe, akik letúnt idők világába akarnak, szeretnek visszapillantást nyerni.

Értelemszerűen a szerző mindent csakis szubjektív látószögéből láttat. Nézetem szerint pont ez adja az egész igazi kuriózumát, hogy egy ma élő személynek talán itt-ott ugyan megkopott, mégis élet-szagú visszaemlékezéseiből olyan időszakba és helyszínekre repülhet

képletesen az olvasó is, amelyek helyzete és képe rohamosan változó világunkban mostanra nagy eséllyel már mást mutat, esetenként szinte teljesen. Újfént említtem a képeket, mivel az író régi élményeit ékesen megtámogatják az egyébként még a digitális kor előtti fényképei. Semmi esetre sem kívánom a leendő olvasók kedvét elvenni azzal, hogy mindent kivesézek. Ellenkezőleg, kizárólag rá kívánok mutatni a megítélésem szerint gazdag és színes tartalomra.

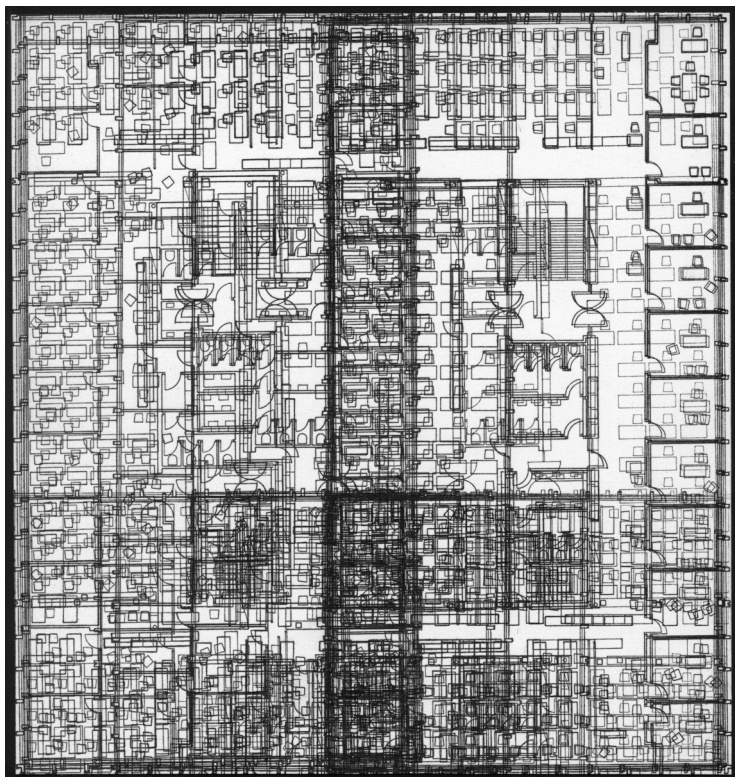
Az első, *Hátizsák és bakancs* c. fejezetben olvashatunk Nepál egykori útviszonyairól. Az ország néhány évtizeddel ezelőtti egészségügyi viszonyairól árul el beszédes részletet, hogy bizonyos gyógykezeléshez a biciklipedál is jó szolgálatot tett. Ugyanitt megtudhatjuk, van-e hasonlóság a magyar nyelv és a feltehetően tibeti származású magyarok nyelve között. Lehetséges lenne, hogy az internet világának modern térképei sem látnak mindent? Pedig... no de ez kiderül a fejezetben. Állati téren is egy módfellett megdöbbentő dolgot tár olvasói elé a szerző, amikor elmondja, mi készült egykor fehér jakfarok-szőrből – annyit mondok, ki nem találják.

A *dzsungeldoktor* c. fejezetben olyasmikkel szembesülhetünk szájtátva, minthogy mire kellhet valakinek többkilónyi cián. Aki kíváncsi, mi bajra gyógyír a helyi néphit szerint a piócából készült kenőcs (nem tévedés!), lapozzon a 70. oldalra. De az író magánemberként is megnyílik az olvasó felé, elárulja, hogy mitől fél irtózatosan.

A Borneóról szóló fejezetben más mellett szó esik az orchideák paradicsomáról, hatalmas hűsevő növényekről. Továbbá a világ egyik legkevesbé ismert szurdokáról.

A *Fülöp-szigeteken* c. fejezet egyik legérdekesebb részlete talán, amikor a világ legkülönösebb kókuszdiófajtájáról esik szó, amelyben nem a szokásos tej folyik. De felvillan a filippínók történelme is. Később meg a parányi lepkék világa.

Szalma László: **Struktúrák**, magasnyomás, 1970

A *Malajziában* címet kapott utolsó részből kiderül, aki valódi – és főleg fajokban gazdag – őserdőt akar látni, annak ide kell utaznia. S közben felhívja a figyelmet, nem árt vigyázni a csípős fák között. Hogy ez mit jelent, azt itt nem árulom el. Korunk egyik hatalmas, egyelőre megoldhatatlannak látszó problémakörére ugyancsak rávilágít a sorok közt, nevezetesen az erdőirtásra. Mesél egy különleges aranselyem-szövegről. Bogárgyűjteménye egyik legbecsesebb darabja megkaparintásának történetét is megosztja az olvasóval. Végezetül nem bírom említetlenül hagyni az utolsóként taglalt témát, mivel – nekem legalábbis – ez adta a legnagyobb élményt. A több eset közül az egyik olyat meséli el, méghozzá viszonylag bőven, amelyben Frei Tamással (egykor a magyar televíziózás legkedveltebb riportere volt ő) készítettek dokumentumfilmet az őslakos orang aslik egyik csoportjáról. Olvasás közben, szó szerint, szép sorban visszajöttek a régen látott mozgóképi emlékeim.

Természetesen az általam kiemelteken kívül sok mindent tartogatnak még a könyv lapjai. Az *Utószóban* például ismét a magánember oszt meg ezt-azt az olvasóval.

Ami számomra a leginkább rokonszenvenessé teszi a rendkívül könnyen olvasható elbeszélést, az nem más, mint az emberközeli tétel. Éspedig azért, hogy a helyenként érthető módon a szakmaiságot sem nélkülözve, de azért laza stílusban megírt sorok közé itt-ott személyes részletek is beékelődtek. Ettől olyan olvasni az egészet, mintha szemtől szemben ülnék az élmények, az utazások, a hegymászás, a dzsungeljárás átélőjével. Egyetlen negatívumot tudok felhozni a könyv egészét tekintve, hogy a terjedelmi korlátok okán nem volt lehetőség bővebb kifejtésekre. Így imitt-amott esetleg megfogalmazódnak kérdések egynémely olvasóban. Ettől eltekintve úgy kerek, ahogy van. Záróként egy a szerzőtől kölcsönvett nepáli szóval élve mondom: „Dhanyabad” – Köszönöm.

HANGAY György, *Túl a horizonton*, EX-BB Kiadói Kft., Budapest, 2014.

Slavko Matkovic: **Beavatkozás komputeríven**, 1970

